

I. А. ЮР'ЄВА, О.А. ГЕЛЯРОВСЬКА

КОМПЛАЄНС - МЕНЕДЖМЕНТ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Комплаєнс-менеджмент у банківській сфері є ключовим елементом забезпечення стабільності та надійності фінансових установ в умовах постійного зростання регуляторного навантаження та зміни правових норм. Він охоплює систему заходів, спрямованих на забезпечення дотримання банками вимог законодавства, регулятивних органів та міжнародних стандартів, що є критично важливим для мінімізації правових, фінансових та репутаційних ризиків. Зростання кількості нормативно-правових актів, таких як правила протидії відмиванню грошей (AML) та запобігання фінансуванню тероризму (CFT), ставить перед банками завдання щодо інтеграції комплаєнс-менеджменту в усі аспекти їх діяльності. Це вимагає впровадження чіткої системи внутрішнього контролю, постійного моніторингу операцій та забезпечення прозорості фінансових потоків. Окрім цього, наявність ефективної системи комплаєнс допомагає уникати санкцій та фінансових втрат, що можуть бути спричинені недотриманням вимог регуляторів. Особливого значення набуває функція комплаєнс-офіцера, відповідального за розробку та впровадження політики відповідності. Ці фахівці також займаються навчанням персоналу, аби всі співробітники банку розуміли важливість дотримання встановлених правил. В умовах глобалізації та розширення банківської діяльності на міжнародних ринках, банки мають дотримуватись не лише національних, а й міжнародних норм, таких як FATCA або правила FATF. Також варто зазначити, що розвиток новітніх технологій і цифровізації банківської сфери породжує нові виклики, зокрема в сфері кібербезпеки. Комплаєнс-менеджмент в сучасних умовах охоплює також питання захисту даних клієнтів та безпеки інформаційних систем банків.

Ключові слова: комплаєнс; менеджмент; банківська сфера; правові аспекти; регуляторні вимоги; AML (Anti-Money Laundering); CFT (Counter Financing of Terrorism); відмивання грошей; фінансування тероризму; фінансові санкції; ризик-менеджмент; внутрішній контроль; регулятори; FATCA; FATF; Базель III; GDPR; кібербезпека; репутаційні ризики; фінансовий моніторинг; прозорість; санкції; комплаєнс-офіцер; відповідність; міжнародні стандарти

I. YURIEVA, O. HELIAROVSKA

COMPLIANCE MANAGEMENT IN THE BANKING SECTOR: LEGAL ASPECTS

Compliance management in the banking sector is a key element of ensuring the stability and reliability of financial institutions in the face of a constantly growing regulatory burden and changing legal norms. It encompasses a system of measures aimed at ensuring that banks comply with the requirements of legislation, regulators and international standards, which is critical to minimizing legal, financial and reputational risks. The growing number of regulations, such as anti-money laundering (AML) and counter-terrorist financing (CFT) rules, puts banks under pressure to integrate compliance management into all aspects of their operations. This requires the implementation of a clear system of internal controls, continuous monitoring of operations and transparency of financial flows. In addition, having an effective compliance system helps to avoid sanctions and financial losses that may be caused by non-compliance with regulatory requirements. The function of the compliance officer, who is responsible for developing and implementing compliance policies, is of particular importance. They are also involved in staff training to ensure that all bank employees understand the importance of compliance. In the context of globalization and the expansion of banking activities in international markets, banks must comply not only with national but also international regulations, such as FATCA or FATF rules. It is also worth noting that the development of new technologies and the digitalization of the banking sector creates new challenges, in particular in the area of cybersecurity. Compliance management in today's environment also covers the protection of customer data and the security of banks' information systems.

Keywords: compliance; management; banking; legal aspects; regulatory requirements; AML (Anti-Money Laundering); CFT (Counter Financing of Terrorism); money laundering; terrorist financing; financial sanctions; risk management; internal control; regulators; FATCA; FATF; Basel III; GDPR; cybersecurity; reputational risks; financial monitoring; transparency; sanctions; compliance officer; compliance; international standards

Вступ. Правове регулювання банківської діяльності із урахуванням комплаєнс-менеджменту є актуальним, оскільки стабільність банківської системи є питанням фінансово-економічної безпеки на всіх рівнях. У банківській сфері комплаєнс-менеджмент є критично важливою складовою ефективного управління, оскільки діяльність банків регулюється багатьма законодавчими актами та вимогами міжнародних стандартів. Комплаєнс-менеджмент в банківській сфері спрямований на забезпечення відповідності діяльності банку регуляторним нормам, уникнення правопорушень, зниження ризиків та захисту репутації. Комплаєнс-менеджмент взагалі передбачає контроль за дотриманням законодавчих норм і внутрішніх політик організацій. У кредитно-фінансовій сфері це особливо важливо, оскільки діяльність регулюється численними правовими актами. Комплаєнс-менеджмент спрямований на мінімізацію ризиків та запобігання штрафів, судових позовів і репутаційних втрат.

Постановка завдання. Для ефективного функціонування банківської системи держави важливу роль відіграє відповідна законодавча база, яка регулює правовий статус банків та їх діяльність у чітко

визначених сферах. Недостатня розвиненість механізмів гарантій банківського права та невідпрацьована стратегія розвитку банківської системи на державному рівні створюють суттєві перешкоди для її стабільної роботи. Аналіз теми "Комплаєнс - менеджмент в банківській сфері: правові аспекти" потребує чіткого окреслення питань дослідження та визначення напрямків подальшого аналізу правових аспектів комплаєнс-менеджменту в банківській сфері. Основною дослідження є розробка науково-методичних підходів до визначення правових аспектів поняття комплаєнсу у банківській сфері.

Аналіз стану питання. Проблема комплаєнс-менеджменту у банківській сфері досліджується як зарубіжними, так і українськими вченими. Стан висвітлення проблеми правових аспектів комплаєнс-менеджменту є важливим аспектом у наукових дослідженнях та практиці управління комплаєнс-менеджменту в банківській сфері. Дослідженням комплаєнс-менеджменту в банківській системі, на підприємствах із урахуванням нормативно-правового забезпечення займалися як зарубіжні вчені, так і українські: P. Petera, J. Wagner, CJ Hedberg, F. Von

Malmborg, T. Monte, F. Al Sawalqa, F. Aggeri, Н.Внукова, Т. Кобелева, І. Коляда, Т. Костюченко, О. Орлюк, Т. Момот, П. Перерва, І. Сторожук, І. Товкун та інші. Правові питання банківської регуляторної політики та методи правового регулювання розглядають Т. Костюченко, О. Орлюк, І. Товкун. Більшість закордонних вчених у своїх роботах в якості правового регулювання наголошують на втіленні елементів комплаєнс-менеджменту, впровадження новітніх технологій та взаємодії з регуляторними органами. Для досягнення мети дослідження необхідно вирішити низку взаємопов'язаних завдань із урахуванням міжнародного досвіду актуальних правових аспектів, існуючих методів, пов'язаних з комплаєнс-менеджментом у банківській сфері та регуляторній політиці банків.

Існуючі методи розв'язання задачі.

Застосування комплексних методів таких як, аналіз проблемних ситуацій, системний підхід, структурний підхід дозволяє банкам ефективно вирішувати питання дотримання етичних норм і вимог комплаєнс-менеджменту. Поєднання внутрішніх контролю, освітніх програм та автоматизації створює стійку основу для підтримки прозорості та відповідальності у фінансовому середовищі. Необхідність державного регулювання банківської діяльності у поєднанні з комплаєнс-менеджментом полягає у встановленні правового порядку, який би забезпечував визначення правового статусу Національного банку України, регулював його взаємовідносини з Кабінетом Міністрів, комерційними банками та іншими кредитними організаціями, а також встановлював порядок їх створення і здійснення різноманітних банківських та небанківських операцій і процедур.

Мета роботи. Метою наукового дослідження є розгляд основних положень правового забезпечення, концепцій і стратегій комплаєнс-менеджменту у банківській сфері та механізмів їх забезпечення.

Постановка задачі. В аналізі питання передбачається визначення конкретних наукових і практичних проблем, які необхідно вирішити для досягнення цілей дослідження. Задачі включають аналіз правових аспектів теоретичних основ комплаєнс-менеджменту у банківській сфері, розкриття існуючих міжнародних нормотворчих документів комплаєнс-менеджменту у банківській сфері, їх взаємозв'язок з іншими галузями знань; розглянути специфіку забезпечення комплаєнс-менеджменту у банківській сфері з точки зору їх правового забезпечення.

Результати дослідження. Формування нової банківської системи в Україні розпочалося з моменту становлення незалежної суверенної держави, через впровадження нормативно-правових актів у цій сфері. Ключовими серед них були: Декларація про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.) та Закон України «Про економічну самостійність України» (3 серпня 1990 р.), які закріпили право України самостійно організовувати банківську справу, регулювати грошовий обіг та створювати необхідну банківську систему. Основою чинної банківської системи стали Закон України «Про банки і банківську

діяльність» від 7 грудня 2000 року та Закон України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 року. Нормативно-правову базу банківського законодавства представлено різними відомчими актами. Чинне банківське законодавство України має свої характерні особливості. Імплементация законодавства України в Європейський простір вимагає внесення відповідних змін до банківського законодавства, що передбачає адаптацію до норм європейського права з урахуванням комплаєнсу. Аналіз вітчизняної правової бази показав, що ключовою проблемою гармонізації національного законодавства з правовою системою ЄС є нестабільність законодавчих норм в Україні. Основні вимоги ЄС до банківської системи України викладені в першій та другій банківських координаційних директивах, які визначають рамки правового регулювання банківської діяльності.

Визначемо основні проблеми комплаєнс-менеджменту в банківській діяльності. Серед чинників, що стримують розвиток банківської системи, можна виділити низький рівень капіталізації банків, проблеми з ефективністю роботи банківської системи та методів її оцінки, а також неефективну державну стратегію управління банківською системою в цілому. По-перше, це збільшення кількості регуляторних вимог. Сучасні банки зіштовхуються з постійним оновленням та ускладненням вимог з боку державних та міжнародних регуляторів. Це включає законодавчі зміни в питаннях фінансової звітності, боротьби з відмиванням грошей, кібербезпеки тощо. Банкам доводиться постійно адаптувати свої процеси для відповідності новим стандартам, що може створювати надмірне навантаження на ресурси. По-друге, це ризики відмивання грошей та фінансування тероризму (AML/CFT). Однією з ключових проблем для банків є дотримання вимог законодавства щодо запобігання відмиванню грошей та фінансуванню тероризму. Банки повинні встановлювати системи контролю, які включають процедури "знай свого клієнта" (KYC), моніторинг транзакцій та регулярні звіти про підозрілі операції. Недотримання цих вимог може призвести до серйозних штрафів і втрати ліцензії. По-третє, це нестача спеціалістів. Комплаєнс-менеджмент вимагає висококваліфікованих фахівців, які розуміються на законодавчих актах та можуть інтегрувати їх у діяльність банку. Однак через постійне зростання регуляторних вимог банкам важко забезпечити наявність достатньої кількості компетентних кадрів у галузі комплаєнс. В четвертих, це впровадження заходів із кібербезпеки. Зі збільшенням цифровізації банківських послуг виникають нові ризики, пов'язані з кіберзагрозами. Банки зобов'язані захищати дані клієнтів та забезпечувати безпечність фінансових операцій. Недостатній рівень кібербезпеки може призвести до витоку конфіденційної інформації, що загрожує репутаційними втратами та юридичними наслідками. В п'ятих - висока вартість впровадження програм комплаєнс-менеджменту. Для ефективного функціонування комплаєнс-менеджменту банки повинні вкладати значні кошти в розвиток комплаєнс-програм, автоматизацію процесів моніторингу,

навчання персоналу тощо. Ці витрати можуть бути значним фінансовим навантаженням, особливо для менших фінансових установ. В шосте, це наявність корупційних ризиків. Банківський сектор є вразливим до корупційних схем, зокрема під час надання кредитів, укладання угод або залучення інвесторів. Банкам важливо впроваджувати ефективні внутрішні антикорупційні програми та проводити постійні перевірки для виявлення таких загроз. І на останнє - труднощі інтеграції міжнародних стандартів. Банки, що працюють на міжнародних ринках, стикаються з необхідністю дотримання як національних, так і міжнародних регуляторних вимог, таких як стандарти FATCA (для банків, що мають операції з США) чи GDPR (стосовно захисту персональних даних). Інтеграція різних вимог може бути складною та вимагати додаткових зусиль і ресурсів. Розробка стратегій з урахуванням законодавчих вимог в менеджменті організації, особливо в фінансовому секторі, має інтегрувати вимоги комплаєнсу у свої стратегічні плани. Це означає, що при розробці нових продуктів, послуг або проникнення на нові ринки необхідно враховувати відповідність регуляторним вимогам, які застосовуються в цих сферах. Керівництво банків повинно створювати середовище, в якому працівники усвідомлюють важливість дотримання норм, відповідальність за свої дії та розуміють наслідки порушень. Це включає активну пропаганду недопущення корупції професійної поведінки. У контексті комплаєнсу це передбачає регулярні тренінги щодо нових законодавчих змін, внутрішніх політик та процедур. Регуляційні заходи повинні мати гарну інформаційно-комунікаційну складову, щоб персонал був добре поінформованим і здатним діяти відповідно до вимог. Правовий аспект передбачає наявність системи звітності і аудиту. Впровадження комплаєнс-менеджменту передбачає систематичну звітність і проведення внутрішніх або зовнішніх аудитів для перевірки дотримання регуляторних вимог з організацією регулярних перевірок діяльності компанії та надання звітів регуляторам або іншим зацікавленим сторонам. Забезпечення прозорості у прийнятті рішень відбувається, дотримуючись принципів прозорості, щоб усі зацікавлені сторони (акціонери, клієнти, регулятори) могли оцінити, наскільки діяльність організації відповідає правовим стандартам. Поєднання менеджменту та комплаєнсу дозволяє створювати гармонійне середовище для розвитку організації, де бізнес-процеси керуються як економічною доцільністю, так і правовими нормами. Це підвищує ефективність управління, мінімізує ризики, пов'язані з недотриманням законодавства, та допомагає будувати довіру з боку регуляторів і клієнтів. При визначенні об'єкту дослідження банківського сектору, як частини фінансової системи, який включає установи, що займаються наданням фінансових послуг, зокрема депозитарних, кредитних, платіжних та інвестиційних необхідно приділяти увагу аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, де виконується ключова роль у забезпеченні ліквідності, управлінні ризиками, а також у підтримці економічного зростання та розвитку.

Основні характеристики банківського сектору це фінансові послуги, де банки пропонують різноманітні послуги, такі як відкриття та управління рахунками, надання кредитів, обробка платежів та інвестиційні послуги. Регулювання щодо банківського сектору підлягає суворому регулюванню з боку державних органів і міжнародних установ, що забезпечує стабільність і захист інтересів споживачів. Їх посередницька роль полягає у тому, що банки виступають посередниками між вкладниками (які надають свої кошти) і позичальниками (які беруть кредити), забезпечуючи таким чином ефективний перерозподіл капіталу у відповідність до законодавства країни. Банки забезпечують ліквідність в економіці, адже вони можуть швидко реагувати на потреби клієнтів у грошових коштах та кредитах та управляють ризиками, здійснюючи оцінку та управління фінансовими ризиками, такими як кредитний ризик, процентний ризик та ризик ліквідності. У сучасному банківському секторі активно впроваджуються нові технології, такі як фінансові технології FinTech, що змінюють способи надання фінансових послуг. FinTech та комплаєнс у банківській діяльності передбачає автоматизація комплаєнс-процесів. Завдяки FinTech рішенням, банки можуть автоматизувати моніторинг транзакцій, обробку клієнтських даних і звітування для регуляторних органів. Це включає моніторинг підозрілих транзакцій, перевірку санкційних списків і контроль за виконанням правил боротьби з відмиванням грошей (AML — Anti-Money Laundering) та фінансуванням тероризму (CFT — Counter Financing of Terrorism). KYC (Know Your Customer) — знай свого клієнта, тому завдяки технологіям, таким як штучний інтелект і машинне навчання, банки можуть ефективно впроваджувати процедури ідентифікації клієнтів та перевірки їхньої особистості, що є вимогою комплаєнсу. Цифрові платформи дозволяють банкам збирати та аналізувати дані клієнтів швидше, знижуючи ризик шахрайства. Зважаючи на вимоги таких нормативних актів, як GDPR (General Data Protection Regulation) у Європі, банки повинні забезпечувати надійний захист персональних даних, а FinTech рішення, включаючи шифрування та блокчейн, дозволяють банкам краще захищати дані клієнтів і виконувати вимоги щодо конфіденційності. RegTech (Regulatory Technology) – це окремий напрям FinTech, спрямований на полегшення дотримання регуляторних вимог банківськими установами. Сюди входять рішення для автоматизованого звітування перед регуляторами, аналізу ризиків, дотримання санкцій і регулювання фінансових інструментів. AML та CFT рішення, коли FinTech рішення можуть автоматизувати процеси виявлення підозрілих транзакцій, аналізувати моделі поведінки клієнтів, а також допомагати з аналітикою фінансових операцій, що відповідають критеріям шахрайства чи відмивання грошей. Інтеграція алгоритмів машинного навчання допомагає прогнозувати та виявляти нові види ризиків. Технології, такі як AI (штучний інтелект) і Big Data, допомагають банкам у реальному часі здійснювати моніторинг транзакцій та автоматично виявляти аномалії, що може свідчити про порушення вимог

комплаєнсу. Ці платформи можуть автоматизувати процеси передачі звітів, що зменшує кількість помилок і пришвидшує дотримання нормативних вимог.

Сприяння інвестиціям і створенню робочих місць є критично важливим для економічного зростання. Стабільно функціонуючий банківський сектор підтримує загальну стабільність фінансової системи, а регулювання банківського сектору забезпечує захист прав споживачів, що допомагає запобігти фінансовим шахрайствам та зловживанням. Банківський сектор є основою фінансової системи, забезпечуючи як економічне зростання, так і стабільність у суспільстві. Розглядаючи поняття ризик - комплаєнсу необхідно застосовувати метод Дью ділідженс (Due Diligence) , який запобігає фінансовим втратам або репутаційним втратам через недотримання норм і правил. Дью ділідженс (Due Diligence) — перевірка контрагентів і партнерів на дотримання ними відповідних норм. Ризик комплаєнсу — це ризик того, що організація може зазнати фінансових або репутаційних втрат через недотримання законодавчих вимог, нормативних актів, внутрішніх політик або етичних стандартів. Цей вид ризику може виникати внаслідок порушення регуляторних норм, несанкціонованих дій персоналу, недостатнього контролю за діяльністю організації або неякісного управління. Отже, комплаєнс-менеджмент у банківській сфері має вирішальне значення для мінімізації правових та фінансових ризиків, а також для підтримки довіри з боку клієнтів і регуляторів. Проте, для успішного виконання цієї функції банки повинні подолати численні виклики, пов'язані з дотриманням законодавчих норм, кібербезпекою та корупційними ризиками. Метою комплаєнс-менеджменту у банківській сфері є забезпечення стабільності, законності та ефективного функціонування банківських установ. Основна мета комплаєнс-менеджменту — забезпечити дотримання всіх регуляторних вимог, внутрішніх політик та стандартів етики, що застосовуються до банку, для мінімізації ризиків та захисту репутації банку. Наведемо кілька ключових аспектів, що підкреслюють підвищення регуляторного навантаження на банківську діяльність. В останні роки законодавці та фінансові регулятори посилюють вимоги до банківських установ. Це стосується таких аспектів, як: протидія відмиванню грошей (AML — Anti-Money Laundering) Запобігання фінансуванню тероризму (CFT — Counter Financing of Terrorism) Дотримання податкових норм (наприклад, FATCA) Забезпечення прозорості та звітності діяльності банків перед регуляторами (Базель III, GDPR та ін.). Ризик юридичних та фінансових санкцій, невиконання вимог законодавства може призвести до великих штрафів, блокування активів або навіть втрати ліцензії на діяльність. Через це банки інвестують значні ресурси в розвиток комплаєнс-менеджменту, щоб уникнути таких ризиків. У сучасному конкурентному банківському середовищі репутація є одним із ключових активів банку. Випадки недотримання законодавства можуть негативно вплинути на репутацію банку серед клієнтів, інвесторів та партнерів. Багато банків працюють у кількох юрисдикціях, що ускладнює дотримання різних

правових норм. Це вимагає інтегрованого підходу до комплаєнс-менеджменту, що враховує міжнародні стандарти та вимоги (наприклад, вимоги ЄС, FATF). Комплаєнс-менеджмент також включає контроль за відповідністю кібербезпечових вимог із введенням посади комплаєнс-офіцера. Функція комплаєнс-офіцера стала ключовою в банківському менеджменті. Він відповідає за впровадження процедур внутрішнього контролю, навчання персоналу та моніторинг за дотриманням законодавчих норм.

Ідентифікуємо основні функціональні цілі комплаєнс-менеджменту у банківській сфері. Комплаєнс-менеджмент у банківській сфері виконує кілька ключових функціональних цілей, що спрямовані на забезпечення дотримання банком законодавчих вимог, нормативних актів, етичних стандартів та внутрішніх політик. Для ефективного правового регулювання банківської діяльності, банківської сфери та взаємовідносин на ринку фінансових послуг необхідно вирішити питання щодо покращення фінансового стану діючих банків, усунення з ринку проблемних кредитних установ, підвищення рівня капіталізації комерційних банків, а також розвитку діяльності банківської системи в напрямку залучення коштів населення і підприємств та збільшення обсягу банківських операцій у реальному секторі економіки, імплементувати законодавчі документи, такі як ISO 37301:2021.ISO. Міжнародний стандарт 37301:2021 є стандартом, який визначає вимоги та настанови щодо створення, впровадження, підтримки та вдосконалення системи управління комплаєнсом в організаціях. Він замінює ISO 19600 і є обов'язковим для сертифікації. Аналіз пристосування українського законодавства до ISO 37301:2021 необхідно враховувати в банківській діяльності всіх банківських установ. Для адаптації українського законодавства до міжнародного стандарту необхідно врахувати кілька ключових аспектів ISO 37301:2021 на яких зробимо уточнення нижче. Рамкові вимоги до комплаєнс-менеджменту: українське законодавство має інтегрувати вимоги ISO 37301:2021 щодо управління ризиками відповідності, політик та процедур для виявлення, оцінки та управління правовими ризиками. Необхідно чітко встановити обов'язки для суб'єктів господарювання щодо дотримання національних і міжнародних норм. Правові вимоги та відповідність нормам стосується Законодавства України, яке повинно адаптуватися до вимог стандарту, де наголошується на відповідності національним, міжнародним та галузевим нормативно-правовим актам. Це може вимагати внесення змін у чинні законодавчі акти щодо фінансового контролю, боротьби з шахрайством та корупцією. Інституційні зміни та компетентність в яких українські органи влади мають забезпечити створення або вдосконалення механізмів нагляду за впровадженням систем управління комплаєнсом у компаніях. Це включає розвиток компетенцій співробітників у банківському та фінансовому секторах щодо управління комплаєнс-ризиками відповідно до міжнародних стандартів.

Систематизація процедур моніторингу та оцінки полягає у важливості підтримки українським законодавством регулярного моніторингу та оцінку

відповідності правовим і регуляторним вимогам, що є одним з основних елементів ISO 37301:2021. Для цього необхідно створити інструменти аудиту та оцінки комплаєнс-системи на основі ризик-орієнтованого підходу. Питання сертифікації та відповідності появляється у тому, що стандарт ISO 37301:2021 дозволяє організаціям отримувати сертифікацію на міжнародному рівні. Це вимагає від України впровадження сертифікаційних процедур, які будуть визнаватися міжнародними органами.

Висновки. Отже, комплаєнс-менеджмент у банківській сфері має на меті забезпечення правової, фінансової та етичної відповідності банку, управління ризиками, що можуть виникати через недотримання норм, а також збереження довіри клієнтів і партнерів. Використання FinTech технологій дозволяє банкам швидко адаптуватися до змін у законодавстві, а невиконання вимог комплаєнсу може призвести до великих штрафів, що ставить під загрозу фінансову стабільність банку. Визначено основні функціональні цілі комплаєнс-менеджменту в банківській сфері: впровадження заходів для захисту конфіденційної інформації клієнтів і співробітників банку; дотримання вимог, таких як GDPR (General Data Protection Regulation), для захисту персональних даних клієнтів; забезпечення кібербезпеки шляхом запровадження систем безпеки для захисту від кіберзагроз, зокрема хакерських атак, витоків інформації або шахрайських дій. Комплаєнс-менеджмент має розробити та забезпечити ефективне впровадження внутрішніх політик і процедур, які регулюють виконання антикорупційних програм і політик; управління конфліктами інтересів; дотримання етичних стандартів у відносинах з клієнтами, партнерами та регуляторами; регулювання внутрішнього контролю та управління бізнес-процесами для уникнення порушень. Розробка та встановлення стандартів етичної поведінки співробітників; вжиття заходів проти будь-яких форм шахрайства, корупції або зловживань формування середовища, в якому співробітники повідомляють про порушення через канали для внутрішнього інформування. Адаптація українського законодавства до стандарту ISO 37301:2021 передбачає комплексний підхід, який включає правову гармонізацію, інституційні зміни, навчання і сертифікацію. Цей процес забезпечить ефективне управління комплаєнсом у фінансовій сфері та надасть можливість банкам і компаніям працювати відповідно до міжнародних стандартів.

Список літератури

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996.
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7.12.2000 №2121-II [Електронний ресурс] – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Договір про заснування Європейської Спільноти. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2020 року, частина I ISO 37301: 2021 INTERNATIONAL STANDARD I
5. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 №964-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua>
7. Сорок Рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) від 25.09.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835_001#Text. (дата звернення від 30.09.2024).
8. Коваль О.А. Філософія фінансів модерну. Спроба переосмислення парадигм. Частина I. Катастрофа: монографія / О.А. Коваль, В.М. Коваль. – Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. – С. 150
9. Одолатов Д. А. Джерела банківського законодавства України та Європейського Союзу. Часопис Київського університету права. 2018. № 1. С. 120-124.
10. Товкун І. М. Проблемні моменти правового регулювання банківської діяльності та шляхи їх вирішення / І. М. Товкун, Зубко Т. С. // Право та інноваційне суспільство. – 2021. – №1(16). – С. 41-46.

References (transliterated)

1. Konstytutsiia Ukrainy: pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy [Constitution of Ukraine: adopted at the fifth session of the Verkhovna Rada of Ukraine] 28.06.1996.
2. Pro banky i bankivsku diialnist: Zakon Ukrainy [About banks and banking activity: Law of Ukraine] vid 7.12.2000 №2121-II [Elektronnyi resurs]. – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Dohovir pro zasnuvannia Yevropeiskoi Spilnoty [Treaty establishing the European Community]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text
4. Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti ta suputnikh posluh, vydannia 2020 roku, chastyna I ISO 37301: 2021 INTERNATIONAL STANDARD I
5. Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 19.06.2003 №964-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua>
7. Sorok Rekomendatsii Hrupy z rozrobky finansovykh zakhodiv borotby z vidmyvanniam hroshei [Forty Recommendations of the Group on the development of financial measures to combat money laundering] (FATF) vid 25.09.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835_001#Text. (data zverennia vid 30.09.2024).
8. Koval O.A. Filosofiia finansiv modernu. Sproba pereosmyslennia paradyhm. Chastyna I. Katastrofa: monohrafiia [The philosophy of modern finance. An attempt to rethink paradigms. Part I. Catastrophe: monograph] / O.A. Koval, V.M. Koval. – Zaporizhzhia : NU «Zaporizka politekhnika», 2023. – 150 p..
9. Odoladov D. A. Dzherela bankivskoho zakonodavstva Ukrainy ta Yevropeiskoho Soiuzu [Sources of banking legislation of Ukraine and the European Union]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava [Journal of the Kyiv University of Law]. 2018. no 1. 120 – 124 p.p.
10. Tovkun I. M. Problemnii momenty pravovoho rehulivannia bankivskoi diialnosti ta shliakhy yikh vyrisnennia [Problematic points of legal regulation of banking activity and ways to solve them] / I. M. Tovkun, Zubko T. S. // Pravo ta innovatsiine suspilstvo [Law and innovative society]. – 2021. – no1(16). – 41-46 p.p..

Надійшла (received) 06.12.2024

Відомості про авторів / About the Authors

Юр'єва Ірина Анатоліївна (Yurieva Iryna) – кандидат економічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри обліку і фінансів; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8159-7763>; Iryna.Yurieva@khi.edu.ua

Геляровська Оксана Анатоліївна (Heliarovska Oksana) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри комп'ютерної математики і аналізу даних; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8927-7465>; email: oksana.heliarovska@khi.edu.ua